

'Achter elke voordeur zit een ander verhaal' uit het BD van 5 september 2023

Zorgen over thuiszorg door Roy van der Lee

Ze hebben het meest dankbare beroep van de wereld. Maar toch komen Sandy en Guusje structureel collega's tekort in de thuiszorg. Door bureaucratie, gekke werktijden of achterhaalde vooroordelen. Een middag mee op pad langs cliënten in Herpen.

Herpen

Bij elke brandweerwagen die voorbij scheurt, is mevrouw Van Dongen weer even terug in haar jeugd. De tijd dat in de grote schuur van haar vader de enige brandweerwagen van Herpen geparkeerd stond. Als klein meisje kon ze dus maar beter aan de kant springen als er plots een sirene klonk, anders liep haar vader haar pardoes omver om snel te kunnen uitrukken.

Dus ja, nu er deze middag een paar straten verderop een caravan in brand staat, heeft mevrouw Van Dongen heel wat te vertellen. Dat komt goed uit, want Sandy Hermans en Guusje Martens hebben de tijd om naar haar te luisteren. Het is 14.24 uur op maandagmiddag, geeft de digitale klok op het tv-meubel aan. En dat betekent dat ze nog zes minuten moeten wachten voordat ze kunnen invoeren dat mevrouw een blaasspoeling heeft gehad. Want die stond gepland voor 14.30 uur stipt. „Bij sommige medicijnen snap ik dat het zo moet, hoor”, zegt wijkverpleegkundige Guusje met haar laptop op schoot in Herpen. „Soms moet er voldoende tijd zitten tussen twee behandelingen, anders is het gevaarlijk. Maar ja, die paar minuten maken hier niet het verschil. Terwijl het zó vaak voorkomt dat het rooster is aangepast. Als een collega een cliënt overneemt of als het net even praktischer is om cliënten in het schema om te draaien. Als je de administratie dan niet meteen kunt afronden, moet je 's avonds je laptop openklappen om alles nog te noteren.”

Dolblij om jou te zien

Welkom in de wereld van de thuiszorg. Een beroepsgroep die geplaagd wordt door vooroordelen, een chronisch tekort aan handjes en dus aan administratieve rompslomp. Doodzonde, want bovenal is het een prachtig vak, weten de twee twintigers uit ervaring. Waarin je zelfstandig aan de slag bent en écht een band met mensen opbouwt. Van ouderen met dementie tot jongeren met een chronische ziekte. Achter elke voordeur op hun route schuilt weer een ander verhaal, zo weten ze inmiddels.

Vol overtuiging kozen ze dan ook specifiek voor deze tak van de zorg. Want meer nog dan in het ziekenhuis of in het verzorgingshuis, kun je bij mensen thuis een wereld van verschil maken. Op een duurzame manier bovendien. Want waar een patiënt in het ziekenhuis snel weer weg is, heb je als thuiszorg vaak jaren met dezelfde mensen te maken. En het mooiste van alles: iedereen is elke dag weer dolblij om je te zien binnenkomen.

'Iedereen' is in het geval van de dames een groep van ongeveer 35 cliënten in Herpen, Ravenstein en de kleine dorpjes eromheen. Soms gaat het om jonge mensen die bijvoorbeeld een stoma hebben of niet goed voor zichzelf kunnen zorgen. Veel vaker zijn het cliënten die hun grootouders hadden kunnen zijn. Alle huizen waar de twee vandaag komen,

staan vol met eikenhouten meubelen. De puzzelboekjes liggen er op tafel. Bij de één komen ze elke dag wel twee keer over de vloer, bij de ander volstaat één bezoekje in de week. „We moeten echt af van het cliché dat de thuiszorg alleen maar steunkousen aantrekt of ogen druppelt. Daar doe je het werk mee tekort”, vindt verzorgende Sandy. „Sterker nog: dat laatste is door nieuwe technieken vaak niet eens meer een taak van de thuiszorg. Wij verzorgen wonden, helpen mensen in bed of dienen medicijnen toe. Zodat je er samen met iemands omgeving voor zorgt dat mensen langer zelfstandig thuis kunnen wonen.”

„Eigenlijk zou er een soort campagne moeten komen op Instagram of TikTok waarin wordt uitgelegd hoe divers het werk is. Want daar zitten toch alle jonge mensen op? Dan kunnen ze zien dat het een leuke baan is waarvoor je veel in je mars moet hebben”, aldus Sandy.

Midden op de dag vrij

Want dat onterechte, oubollige beeld zou wel eens in de weg kunnen zitten bij het werven van nieuwe mensen, denken de jonge vrouwen. Veel meer dan bijvoorbeeld de onregelmatige werktijden. De zorg concentreert zich rond het begin en het einde van de dag, wanneer cliënten uit en in bed worden geholpen. Maar daar staat tegenover dat je midden op de dag regelmatig wat uurtjes vrij bent.

Toch zijn er genoeg oud-collega's die zich inmiddels laten inhuren als zzp'er, zien de twee vrouwen. Dan heb je wel de lusten, maar niet de lasten van het thuiszorgwerk. Je laat je simpelweg inroosteren op de momenten dat het jou uitkomt. En je hoeft je niet eens bezig te houden met planning, inkoop van medicijnen of andere klusjes. Met een nieuwe cao zou dat snel moeten veranderen. Want daarin staat, naast een salarisverhoging, dat personeel in vaste dienst de eerste keus zou moeten krijgen bij de invulling van de roosters. Maar goed. Het is inmiddels half drie geweest, de administratie is gedaan en de laptop kan dicht. Nadat mevrouw Van Dongen uitgebreid heeft stilgestaan bij alle familiefoto's in de hal, trekken Sandy en Guusje daarom weer verder. Omdat zij vandaag de langste dienst draaien, hebben ze de auto van BrabantZorg meegekregen. Die ligt helemaal vol met plastic schorten, handschoenen en ontsmettingsmiddel. De andere collega's uit het groepje van acht maken hun rondes vandaag met eigen vervoer.

Een paar minuten verderop, in het buitengebied van Herpen, wacht intussen meneer Verhagen. Hij heeft een wond aan zijn arm die verzorgd moet worden. Als gevolg van de ziekte van Parkinson zit hij bovendien in een rolstoel. Dag in dag uit wordt hij liefdevol verzorgd door zijn vrouw, maar zij kan niet alles alleen doen. Met open armen ontvangt het paar daarom de hulp van Sandy en Guusje. Bijna letterlijk, in dit geval.

Een nieuwe pleister

Meneer Verhagen heeft het liefkozend over 'zijn vrouwtjes', de beste hulp die hij ooit heeft gehad. Meneer is de tachtig net voorbij, maar heeft zich voorgenomen om zeker honderd jaar oud te worden. Bij die levenslust zouden de wijkverpleegkundigen best eens een rol hebben gespeeld.

„Zullen we even draaien?", vraagt Sandy als ze hem terug het bed in helpt. Haar instructies zijn luid, maar ook vriendelijk. Een soort zorgzaamheid die je niet kunt acteren. De wond blijkt er een minuutje later prima uit te zien. Er gaat een nieuwe pleister op en meneer kan er weer een paar dagen tegenaan. Met diezelfde luide stem en de ondersteuning van een paar armen vindt de tachtiger zijn weg weer terug naar zijn rolstoel, waar hij tevreden in plaatsneemt.

De hulp zou best wat langer willen blijven, maar daar is geen tijd voor. Voor het behandelen van de wond staat een kwartier ingeroosterd, dus moeten de dames nu door naar de volgende. Dat schema kan behoorlijk strak zijn. Formeel mogen de verpleegkundigen nog geen prullenbak verschonen of een gordijn openen. Of neem het douchen. Uiteraard mogen ze een cliënt na afloop afdrogen. Ook de vloer mogen ze nog droogmaken, om zo het risico op een valpartij te verkleinen. Maar de wanden van de douche mogen in principe dan weer níét droog worden gemaakt. Dat is niet essentieel, en dus een taak voor de huishoudelijk hulp. „Terwijl ook het sociale element ontzettend belangrijk is", zegt Guusje als de twee weer in de auto zitten. „Sommige cliënten voeren zelf een groot deel van onze taken uit, zodat er tijd overblijft om met ons koffie te drinken. Ergens is dat ook wel tragisch. Je weet van sommige mensen gewoon dat je de enige bent die er nog regelmatig over de vloer komt. Je trekt er de deur achter je dicht en bent waarschijnlijk ook de eerste die 'm daarna weer open doet."

Maar toch, ondanks die nadelen, hebben beide dames alle vertrouwen in de toekomst. Zowel voor zichzelf als voor het vak. Want tegen de tijd dat zij misschien zelf hulpbehoevend raken, is de techniek ongetwijfeld een paar reuzenstappen verder. En zij zijn bovendien van een generatie die het niet raar zou vinden om hulp te krijgen via een beeldscherm of de telefoon.

„Met z'n allen kunnen we dit echt oplossen, daar ben ik van overtuigd", zegt Sandy. „Ik ben eerder dit jaar voor het eerst moeder geworden. En ik zou mijn kind ook absoluut aanraden om dit vak te kiezen. Het is gewoon het mooiste beroep van de wereld."